

INDIVIDUAL TA'LIM STRATEGIYALARINING YOSHLAR LIDERLIK SALOHIYATINI RIVOJLANTIRISHDAGI AHAMIYATI

Risvayeva Charos Zaydilla qizi
O'zbekiston Respublikasi Harbiy
Xavfsizlik va mudofaa Universiteti,
Quruqlikdagi qo'shinlar instituti
Tillar kafedrasida katta o'qituvchisi, p.f.f.d, (PhD)

Annotatsiya: Mazkur maqolada individual ta'lim strategiyalarining yoshlar liderlik salohiyatini rivojlantirishdagi o'rni va ahamiyati ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Zamonaviy ta'lim tizimida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv, differensial ta'lim, mustaqil fikrlash va kreativ kompetensiyalarni shakllantirish yoshlarning liderlik qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Tadqiqot davomida individual ta'lim strategiyalarining motivatsiya, kommunikativ kompetensiya, mas'uliyat hissi hamda jamoa bilan ishlash ko'nikmalariga ta'siri yoritilgan. Shuningdek, yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirish va ularni zamonaviy jamiyat talablariga mos lider sifatida shakllantirishda innovatsion pedagogik texnologiyalarning ahamiyati ochib berilgan.

Kalit so'zlar: individual ta'lim, liderlik salohiyati, yoshlar, pedagogik strategiyalar, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, motivatsiya, kompetensiya, innovatsion metodlar.

Kirish. Globallashuv jarayonlari va zamonaviy jamiyatning tezkor rivojlanishi ta'lim tizimi oldiga yangi vazifalarni qo'yimoqda. Ayniqsa, yoshlarning liderlik salohiyatini rivojlantirish, ularda mustaqil qaror qabul qilish, mas'uliyatni his etish va samarali kommunikatsiya ko'nikmalarini shakllantirish bugungi kunning dolzarb masalalaridan biridir. Shu nuqtai nazardan individual ta'lim strategiyalari muhim pedagogik vosita sifatida namoyon bo'lmoqda.

An'anaviy ta'lim tizimida barcha o'quvchilarga bir xil yondashuv qo'llanilgan bo'lsa, zamonaviy pedagogikada har bir shaxsning qobiliyati, qiziqishi va ehtiyojlarini hisobga olish ustuvor ahamiyat kasb etadi. Individual ta'lim strategiyalari aynan mana shu ehtiyojlarni qondirish orqali yoshlarning intellektual va liderlik salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar tahlili. Individual ta'lim strategiyasi — bu ta'lim oluvchining shaxsiy imkoniyatlari, qiziqishlari va rivojlanish darajasini hisobga olgan holda tashkil etiladigan pedagogik faoliyat tizimidir. Mazkur strategiya o'quvchining mustaqil fikrlashi, tashabbuskorligi va ijodiy yondashuvini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bunday yondashuvda pedagog:

- o'quvchining individual ehtiyojlarini aniqlaydi;

- mos metod va texnologiyalarni tanlaydi;
- mustaqil faoliyatni rag'batlantiradi;
- refleksiya va o'z-o'zini baholash jarayonlarini tashkil etadi.

Natijada yoshlarda liderlik uchun zarur bo'lgan kommunikativlik, tashabbuskorlik va mas'uliyat kabi sifatlar shakllanadi..

Tadqiqot metodologiyasi: Liderlik — bu shaxsning boshqalarni maqsad sari yo'naltira olish, jamoani boshqarish va samarali qaror qabul qilish qobiliyatidir. Yoshlar orasida liderlik kompetensiyalarini rivojlantirish quyidagi omillar bilan bog'liq:

1. Mustaqil fikrlashni rivojlantirish. Individual ta'lim strategiyalari yoshlarni tayyor ma'lumotni qabul qiluvchi emas, balki muammoni tahlil qiluvchi va yechim topuvchi subyektg a aylantiradi. Bu esa liderlikning asosiy belgilaridan biri hisoblanadi.

2. Motivatsiyani oshirish. Shaxsiy qiziqishlarga asoslangan ta'lim motivatsiyani kuchaytiradi. Motivatsiyasi yuqori bo'lgan yoshlar faol, tashabbuskor va maqsadga intiluvchan bo'ladi.

3. Kommunikativ kompetensiyalarni shakllantirish. Lider uchun samarali muloqot muhim ahamiyatga ega. Individual va interfaol metodlar orqali yoshlarda jamoa bilan ishlash, fikr almashish va muhokama olib borish ko'nikmalari rivojlanadi.

4. Mas'uliyat hissini shakllantirish. Mustaqil topshiriqlar va loyihaviy faoliyat o'quvchilarda javobgarlik hissini kuchaytiradi. Liderlikning muhim jihatlaridan biri aynan mas'uliyatni o'z zimmasiga ola bilishdir.

Innovatsion pedagogik texnologiyalarning o'rn i. Bugungi kunda raqamli texnologiyalar individual ta'lim strategiyalarining samaradorligini oshirmoqda. Xususan: onlayn platformalar, loyiha asosidagi ta'lim, blended learning, gamification metodlari, reflektiv faoliyat texnologiyalari, yoshlarning liderlik kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim vosita bo'lib xizmat qilmoqda.

Tahlil va natijalar. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, individual yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayonida:

- o'quvchilarning faolligi oshadi;
- tanqidiy fikrlash rivojlanadi;
- o'ziga bo'lgan ishonch kuchayadi;
- ijtimoiy moslashuv darajasi yaxshilanadi;
- liderlik qobiliyatlari samarali shakllanadi.

Shuningdek, bunday strategiyalar yoshlarning kelajakdagi kasbiy faoliyatida muvaffaqiyatga erishishiga ham yordam beradi.

Xulosa. Individual ta'lim strategiyalari yoshlar liderlik salohiyatini rivojlantirishning samarali pedagogik mexanizmlaridan biri hisoblanadi. Ushbu strategiyalar yoshlarning mustaqil fikrlashi, kommunikativ kompetensiyasi,

tashabbuskorligi va mas'uliyat hissini shakllantirish orqali ularni zamonaviy jamiyat uchun raqobatbardosh lider shaxs sifatida tarbiyalaydi.

Shu sababli ta'lim jarayonida individual yondashuvga asoslangan innovatsion metodlarni keng joriy etish, pedagoglarning metodik kompetensiyalarini rivojlantirish hamda yoshlarning shaxsiy imkoniyatlarini qo'llab-quvvatlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Yo'ldoshev J., Usmonov S. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: O'qituvchi, 2020.
2. Tolipov O'., Sharipov Sh. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent, 2019.
3. Fullan M. The New Meaning of Educational Change. – New York: Teachers College Press, 2020.
4. Northouse P. Leadership: Theory and Practice. – California: Sage Publications, 2022.
5. Rogers C. Freedom to Learn. – New York: Merrill Publishing, 2017.
6. Vygotsky L.S. Mind in Society. – Harvard University Press, 1978.